

International Educational Corporation
National University “Odesa Law Academy”

INNOVATION AND INTERNATIONALISATION IN HIGHER EDUCATION

**PROCEEDINGS
of the British–Ukrainian Conference**

*London,
16 October 2025*

ІННОВАЦІЇ ТА ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

**МАТЕРІАЛИ
британсько-української конференції**

*м. Лондон,
16 жовтня 2025 року*

Odesa
“Yurydychna Literatura”
2025

UDC 378(410:477)(063)

I-64

Edited by **S. V. Kivalov**, Doctor of Law, Professor, Academician

Executive Editor: **D. A. Minchenko**

Innovation and Internationalisation in Higher Education : proceedings of the British-Ukrainian Conference (London, 16 October 2025) = Інновації та інтернаціоналізація у вищій освіті : матеріали британсько-української конференції (Лондон, 16 жовтня 2025 року) / edited by S. V. Kivalov ; executive editor D. A. Minchenko ; International Education Corporation ; National University “Odesa Law Academy”. — Odesa : Yurydychna Literatura, 2025. — 520 p.

ISBN 978–966–419–457–7

The proceedings of the British-Ukrainian Conference “*Innovation and Internationalisation in Higher Education*” are devoted to the development of joint educational and research initiatives, strengthening academic mobility, and promoting the exchange of experience between the academic communities of both countries. They also highlight the creation of new formats of cooperation in the fields of research, technology, and innovation. The implementation of British educational practices and international standards serves as a key factor in reforming the higher education system of Ukraine, contributing to its modernisation and successful integration into the European and global educational and research space.

UDC 378(410:477)(063)

Матеріали британсько-української конференції «*Інновації та інтернаціоналізація у вищій освіті*» присвячені розвитку спільних освітніх і наукових ініціатив, посиленню академічної мобільності, обміну досвідом між науково-педагогічними спільнотами двох країн, а також створенню нових форматів взаємодії у сфері досліджень, технологій та інновацій. Застосування британських освітніх практик і міжнародних стандартів є важливим чинником реформування системи вищої освіти України, сприяючи її модернізації та успішній інтеграції в європейський та міжнародний освітній і науковий простір.

The materials are published in the authors' editions.

The authors bear full responsibility for the quality, accuracy, and originality of their contributions.

© International Educational Corporation, 2025

© National University “Odesa Law Academy”, 2025

ISBN 978–966–419–457–7

тку. Саме тому вона виступає засобом зміцнення політичного, культурного та інтелектуального партнерства між Україною та Великою Британією, що набуває особливого значення на сучасному етапі євроінтеграційного поступу.

Список використаних джерел

1. Білоус-Осінь Т. І. Визначення правової природи публічно-управлінських процедур із забезпечення освіти та науки. *Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час* : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. — Одеса : Фенікс, 2025. — Т. 1. С. — 26–28. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/5558b3d2-cfcc-4637-8317-c388d0f4ae8f/content#page=27>
2. British Council. The Cultural Value Project. London : British Council, 2018. 36 p. URL: https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/how_ism_builds_trust_with_doi.pdf
3. British Council. How International Student Mobility Builds Trust and Long-Term Relationships Around the World. London : British Council, 2023. URL: https://www.britishcouncil.org/sites/default/files/how_international_student_mobility_builds_trust_and_long-term_relationships_-_summary_0.pdf
4. Universities UK International. Widening Participation in UK Outward Student Mobility. London : UUKi, 2020. URL: https://www.universitiesuk.ac.uk/sites/default/files/uploads/UUKi_%20reports/widening-participation-in-uk-outward-student-mobility.pdf
5. Nye J. S. Soft Power: The Means to Success in World Politics. Saltway, 2005.
6. UNESCO. Reimagining our futures together: a new social contract for education, 2021. 188 p. URL: <https://doi.org/10.54675/ASRB4722>

Бакаянова Н. М.

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури,
адвокат, заслужений юрист України,
Національний університет «Одеська юридична академія»

РОЛЬ ВЗАЄМОДІЇ ВИЩИХ ЮРИДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ З НАЦІОНАЛЬНОЮ АСОЦІАЦІЄЮ АДВОКАТІВ УКРАЇНИ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ

Повоєнне відновлення України обумовлює проведення широкого спектру реформ, які мають на меті відбудову від наслідків війни, модернізацію держави. Зазначена мета вимагатимете об'єднання діяльності різних соціальних інститутів у напрямку реалізації тих складних завдань, які вже сьогодні окреслюються в українському суспільстві.

У Плані заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України містяться пропозиції щодо пріоритетних реформ та стратегічних ініціатив за напрямом розвитку вищої освіти, удосконалення адвокатури, покращення інших сфер суспільного життя [1]. Водночас кожен з зазначених напрямків відновлення потребує поглибленого вивчення, пошуку релевантних способів досягнення запланованого результату.

Адвокатура як незалежний професійний правозахисний інститут зазнала інтенсивного розвитку в незалежній Україні: від часів розробки та прийняття Закону України «Про адвокатуру» від 19 грудня 1992 р. [2] до сьогоденних концепцій подальшого удосконалення, які закладено в Стратегії розвитку Національної асоціації адвокатів України на 2021–2025 роки [3]. Водночас прийняття зазначеної Стратегії відбувалось у довоєнний період, коли українського суспільства та правової системи ще не зіштовхнулися з безжалісними реаліями та руйнівними наслідками війни. Викликами для адвокатури України у воєнний час стали й питання професійної підготовки адвокатів, а також виконання ними професійного обов'язку з підвищення професійного рівня, який передбачено ст. 21 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [4].

В умовах воєнного стану Національною асоціацією адвокатів України (далі — НААУ) приймаються рішення та вживається комплекс заходів, спрямованих на підтримання належної організації адвокатури та здійснення адвокатської діяльності, зокрема таких, які стосуються допуску до професії і збереження ролі та авторитету адвокатури в суспільстві.

Значну роль у реалізації статутних завдань НААУ у сфері підготовки майбутніх адвокатів і підвищенні професійного рівня адвокатів [5] виконують заклади вищої юридичної освіти, завдяки їхній активній співпраці і взаємодії з НААУ. Так, Національною асоціацією адвокатів України укладено меморандуми про співпрацю з вищими навчальними закладами, у тому числі з Національним університетом «Одеська юридична академія» [6].

Новітні підходи до підготовки юристів, зокрема й майбутніх адвокатів, вимагають запровадження заходів, які здатні підвищити якість вищої юридичної освіти. Взаємодія з НААУ підвищує рівень практичної складової в освітніх програмах підготовки правників, дозволяє здобувачам вищої юридичної освіти набути прикладні практичні навички та вміння.

На сучасному етапі у Національному університеті «Одеська юридична академія» (далі — Університет) вже застосовуються релевантні методи підготовки майбутніх правників, зокрема:

— проведення лекційних занять, у тому числі гостьових лекцій відомих адвокатів;

- проведення практичних занять за участю адвокатів;
- відвідування студентами Ради адвокатів Одеської області, Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Одеської області, під час яких відбувається спілкування з членами органів адвокатського самоврядування;
- участь студентів у конкурсах, організатором яких є НААУ (з написання есе, судових промов, командних ігор і т. д.), а також у дебатах з залученням до журі адвокатів;
- підготовка тез доповідей і наукових статей;
- виступи на студентських конференціях;
- моделювання студентами судових засідань, засідань органів адвокатського самоврядування, консультування з правових питань, проведення переговорів, альтернативних процедур вирішення спорів;
- розв'язання запропонованих кейсів з питань професійної етики;
- участь у студентських наукових гуртках (визначення правових проблем, проведення їх наукового аналізу, дискусії, формулювання резолюцій за наслідками обговорень).

Окрім того, здобувачі вищої освіти проходять практику в адвокатських об'єднаннях, бюро, в адвокатів, які здійснюють адвокатську діяльність індивідуально, в органах адвокатського самоврядування.

Під час проходження практики студенти навчаються комунікації у професійному середовищі, діловому етикету, ефективним прийомам міжособистісної взаємодії. Адвокати, помічники адвокатів, стажисти роз'яснюють практикантам, як виокремлювати й упорядковувати інформацію, необхідну для визначення варіантів вирішення конкретної правової проблеми, правильно оцінювати переваги і недоліки кожного з варіантів.

Навчання професійній комунікації під час консультування означає розвиток навичок ознайомлення клієнта з правовою оцінкою ситуації та способами її вирішення, під час переговорів і медіації — роз'яснення клієнту стратегічно ефективної позиції на переговорах, у процесі медіації, а також тактичні прийоми та способи ведення таких переговорів.

За результатами практики студенти складають звіт, до якого додаються підготовлені ними проекти документів правового характеру (заяви, скарги, клопотання, запити), що дозволяє оцінити й рівень покращення ними практичних навичок у складанні юридичних документів.

У 2024/2025 навчальному році із загального контингенту 114 здобувачів 2 курсу бакалаврату в адвокатських об'єднаннях проходили практику 30 здобувачів (що складає 26,3 %) [7], із загального контингенту 73 здобувачів вищої освіти 3 курсу бакалаврату — 16 здобувачів (21,9 %) [8]. На переддипломній практиці показники взаємодії з НААУ є дещо вищими: у період з 16.12.2024 р. до 21.03.2025 із

загального контингенту 66 здобувачів вищої освіти магістратури на ФААД проходив практику в адвокатських об'єднаннях — 21 здобувач (31,8 %) [9].

У 2025/2026 навчальному році у період проходження навчальної практики студентами бакалаврату з 13.01.2025 р. по 14.02.2025 р. із загального контингенту 2 курсу 62 здобувачі проходили практику в адвокатських бюро та адвокатських об'єднаннях 25 студентів (що складає 40,3 %), із загального контингенту 107 здобувачів 3 курсу навчання — 41 здобувач (38,3 %). Близькі за значенням показники очікуються й у 2026 році щодо студентів, які навчаються в магістратурі, — 22 здобувача із загального контингенту 54 здобувачів направлено на практику в адвокатуру (40,7 %) [10].

Таким чином, можна констатувати поступове у процентному співвідношенні підвищення взаємодії Університету з НААУ за напрямком навчальної та переддипломної практики студентів, що акцентує увагу на значенні практичних підходів у навчанні юристів.

Ще одним важливим напрямком взаємодії з НААУ є заходи підвищення професійного рівня адвокатів, які проводяться Університетом.

Національним університетом «Одеська юридична академія» з 2010 року щороку проводиться акредитований захід з підвищення професійного рівня адвокатів — міжнародна науково-практична конференція «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє» (далі — конференція), який передбачає взаємодію адвокатів, суддів, інших правників. За період дії правового режиму воєнного стану в Україні Національний університет «Одеська юридична академія» не зупинив діяльність з підвищення професійного рівня адвокатів. Так, за результатами проведення конференції у 2022 році понад 300 адвокатам-учасникам конференції було зараховано 5 залікових балів, 2 з яких з правил адвокатської етики [11]; у 2023 році понад 400 адвокатам — 6 залікових балів, 2 з яких з правил адвокатської етики [12]; у 2024 році понад 400 адвокатам — 7 залікових балів, 2 з яких з правил адвокатської етики [13].

Проведення XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє» у 2025 році заплановане на 14 листопада 2025 року. Експертна рада з питань акредитації та сертифікації Національної асоціації адвокатів України акредитувала конференцію з правом нараховування адвокатам-учасникам конференції 6 балів, з яких 2 — з правил адвокатської етики [14].

Взаємодія закладів вищої юридичної освіти і Національної асоціації адвокатів України не обмежується окресленими напрямками, адже слід констатувати значення спільної науково-дослідницької діяльності, законопроектної діяльності, проведення культурних, спортивних та інших заходів.

Забезпечення права на справедливий суд в умовах збройного конфлікту та повоєнного відновлення країни вимагає уваги до сфери захисту прав та свобод людини та громадянина, інституційної незалежності адвокатури, рівня професійної підготовки адвокатів, доступу до професії.

У зв'язку з цим доцільно осмислити шляхи та напрямки посилення взаємодії НААУ з вищими юридичними навчальними закладами: створення єдиного інформаційного простору у сферах діяльності, які представляють взаємний інтерес; розробку спільних наукових програм, планів дій, стратегій; реалізацію інших освітніх, наукових, соціальних проєктів.

Проєкт Плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України у частині розвитку освіти, таким чином, потребує подальшого доопрацювання у частині запровадження спільних програм закладів вищої освіти з підготовки фахівців та їхньої подальшої професійної освіти.

Список використаних джерел

1. Проєкт Плану відновлення України. Матеріали робочої групи «Освіта і наука» / Національна рада з відновлення України від наслідків війни. URL: <https://ua.urc-international.com/past-conferences/urc22/plan-vidnovlennya-ukrayini>
2. Про адвокатуру: Закон України від 19.12.1992 № 2887-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2887-12#Text>
3. Стратегія розвитку Національної асоціації адвокатів України на 2021–2025 роки: Рішення Ради адвокатів України від 03.07.2021 року № 38. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2021-07-02-r-shennya-rau-38_60feb3bc560e1.pdf
4. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text>
5. Статут недержавної некомерційної професійної організації «Національна асоціація адвокатів України»: затверджено Установчим з'їздом адвокатів України 17.11.2012 р. / Національна асоціація адвокатів України. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/inshi-dokumenty/statut_naau.pdf
6. Меморандум про співробітництво між Національною асоціацією адвокатів України та Національним університетом «Одеська юридична академія» від 07.04.2017 р. / Національна асоціація адвокатів України. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/files/Rishennya/Memorandum_OdeskaUridAkadem_07042017.pdf
7. Наказ на практику № 3848–06 від 20.12.2024 р. про проходження навчальної практики у період з 13.01.2025 по 14.02.2025. Дані факультету адвокатури та антикорупційної діяльності Національного університету «Одеська юридична академія».
8. Наказ на практику № 3847–06 від 20.12.2024 р. про проходження виробничої практики у період з 13.01.2025 по 14.02.2025. Дані факультету

адвокатури та антикорупційної діяльності Національного університету «Одеська юридична академія».

9. Наказ на практику № 3382—06 від 29.10.2024 р. про проходження здобувачами переддипломної практики у період з 16.12.2024 до 21.03.2025. Дані факультету адвокатури та антикорупційної діяльності Національного університету «Одеська юридична академія».
10. Наказ на практику № 3524—06 від 06.11.2025 р. про проходження здобувачами переддипломної практики у період з 15.12.2025 до 20.03.2026. Дані факультету адвокатури та антикорупційної діяльності Національного університету «Одеська юридична академія».
11. Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XII Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 11 листопада 2022 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.) [та ін.] ; НУ «Одеська юридична академія». Одеса : Фенікс, 2022. 488 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/148391e6-628d-45a0-84ac-d32a6adaea20>
12. Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XIII Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 10 листопада 2023 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), Є. С. Хижняк, О. Г. Сvida [та ін.]. Одеса : Юридична література, 2023. 532 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/a18a223a-8db4-4c3c-bec3-bf15157d1d39>
13. Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 8 листопада 2024 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, О. М. Кравченко [та ін.]. Одеса : Юридична література, 2024. 936 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/576eccef-eff5-4a68-8250-5cb437e1cda4>
14. Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє: XV Міжнародна науково-практична конференція. 22 вересня 2025 р. / Національний університет «Одеська юридична академія». URL: <https://onua.edu.ua/ua/news/aktualno/9155-xv-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-advokatura-minule-suchasnist-ta-majbutne>

Бехруз Х. Н.

доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія»

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ОСВІТНІ ТРАДИЦІЇ У ГУМАНІТАРНІЙ СФЕРІ

Інтернаціоналізація освіти один із визначальних чинників сучасного розвитку глобального освітнього простору. У сучасному світі освіта перетворюється на ефективний інструмент формування інтелектуального та культурного потенціалу кожного суспільства, сприяючи діалогу між різними країнами та цивілізаціями. Однак цей про-

Ківалов С. В. Вітальне слово	253
Стефанчук Р. О.	
Європейський і британський досвід розвитку науки та освіти: можливості для України в умовах післявоєнного відновлення ...	255
Залужний В. Ф.	
Британський досвід забезпечення якості вищої освіти в контексті інтернаціоналізації українських закладів вищої освіти	259
Ківалов С. В.	
Академічна мобільність як рушійна сила євроінтеграції: спільні ініціативи України та Великої Британії	263
Бакаянова Н. М.	
Роль взаємодії вищих юридичних навчальних закладів з Національною асоціацією адвокатів України у повоєнному відновленні України	267
Бехруз Х. Н.	
Інтернаціоналізація освіти та національні освітні традиції у гуманітарній сфері	272
Брейзіер Р. В.	
Адаптивне модульне досвідне навчання (ACEL): сучасна педагогічна концепція для різноманітного та динамічного простору вищої освіти	275
Горбаченко С. А., Разінкін Н. С.	
Потенціал штучного інтелекту в підготовці бізнес-кейсів	280
Кібік О. М.	
Роль бізнес-освіти у забезпеченні сталого розвитку південного регіону України	284
Колодін Д. С., Колодіна А. С.	
Академічна доброчесність в умовах штучного інтелекту: український та міжнародний досвід	288
Корнута Л. М.	
Управління сучасним університетом: показники діяльності та їх інтерпретація	291